

TININIS JUOZAS

Gimė 1907 11 17 Reizgynėje Rokiškio rajone,
mirė 1971 08 02 Los Andžele JAV

Rašytojas, kalbininkas, vertėjas, žurnalistas, kritikas

Gimė daugiavaikėje 5 vaikų šeimoje. Savarankiškai mokėsi pirmųjų gimnazijos klasių kursus, lankė Rokiškio gimnazijos paskutiniąsias klases, 1928 m. ją baigė. Studijavo 1928–1935 m. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-filosofijos fakultete klasikinės kalbas ir pedagogiką, 1938 m. Prancūzijos Nancy universitete prancūzų kalbą ir literatūrą, 1945–1948 m. Vokietijos Tiubingeno universitete graikų kalbą, 1958–1959 m. JAV Los Andželo koledže retoriką, 1960 m. Austrijos Vienos universitete lyginamąją kalbotyrą, parašė disertaciją apie Lukrecijaus kūrybos etiką daktaro laipsniui gauti.

1936–1944 m. dirbo Joniškio gimnazijoje, dėstė lotynų ir prancūzų kalbas. 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos. 1944–1949 m. dirbo Vokietijoje Tiubingeno–Pfulingeno lietuvių gimnazijos mokytoju, studijavo, rašė į lietuviškus leidinius. 1949 m. emigravo į Australiją, dirbo fizinį darbą (laivo darbininku), dalyvavo Sidnėjaus lietuvių rašytojų klubo „Plunksna“ veikloje. 1954 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Los Andžele, aktyviai įsijungė į kultūrinę lietuvių veiklą. 1955 m. buvo pakviestas į „Lietuvių dienų“ žurnalo redakciją literatūrinės dalies redaktoriumi. Nuo 1965 m. Los Andžele universitete lietuvių kalbos profesorius.

Nuo gimnazijos laikų priklausė Ateitininkų sąjungai, universitete buvo meno draugijos „Šatrijos“ narys. Nuo Tiubingeno laikų Lietuvių rašytojų draugijos narys, Los Andžele šios draugijos valdybos narys (įždininkas). Prisidėjo prie Sidnėjaus lietuvių rašytojų klubo „Plunksna“, Los Andželo Dailiųjų menų klubo įkūrimo, buvo aktyvus jų narys.

Spaudoje bendradarbiavo nuo 1928 m., rašė recenzijas, straipsnius literatūros bei kultūros klausimais literatūrinuose žurnaluose. Pirmasis grožinės literatūros bandymas buvo novelė „Našlė“, išspausdinta žurnale „Aidai“ tuoj po karo.

Išleido tris grožinės literatūros knygas: novelių rinkinį „Sužadėtinė“ (1957), romanus „Dailininko žmona“ (1970), „Nuskandintas žiedas“ (1971), kurioms būdinga meilės tema, intriguojantys siužetai, lengva, grakšti kalba. 1973 m. po rašytojo mirties išleista prozos kūrinių ir vertimų rinktinė „Laiškai Andromachai“.

Iš lituanistinių darbų pažymėtinas redaguotas A. Baranausko „Anykščių šilelio“ lietuviškai angliškas leidimas, kuriam jis parašė ir įvadą. Prisidėjo prie „Lietuvių kalbos žodyno“ sudarymo XX a. viduryje.

Buvo produktyvus vertėjas, vertė iš lotynų, graikų, italų, anglų, ispanų, vokiečių ir kt. kalbų R. Tagorės, S. Naidu, Kabiro, M. Papadakio, G. Markoro, K. Kavafio, J. Bobrowskio, N. Sachs, J. M. de Heredia, Y. Gollo, O. Elyčio, R. Gustas bei kitų poetų kūrybą. Nemažai vertimų iš lotynų bei graikų (senųjų) literatūros paskelbta prieškarinėje periodikoje: „Ryte“, „Ateityje“, „Ateities spinduliuose“, „Pavasaryje“, „Naujojoje Romuvoje“, „Kūryboje“ ir kt., išėivijos žurnaluose ir laikraščiuose. 1935 m. „Sakalas“ Kaune išleido jo verstą J. Bernardin de Saint Pierre apysaką „Paulius ir Virginija“.

Archyvas saugomas Rokiškio krašto muziejuje: tai įvairiomis kalbomis parašyti rankraščiai, sumanyto romano apie Emiliją Pliaterytę fragmentai, novelių rinkinys „Neatskleista paslaptis“, vokiečių kalba rengta disertacija, korespondencija, įvairiausiomis progomis sakytų kalbų bei pranešimų tekstai, būsimų kūrinių projektai, pastabos apie kūrybą, spaudai rengtų straipsnių tekstai.

Kūryba ir publicistika publikuoti rinkiniuose: „Australijos lietuvių metraštis“ (1971), „Egzodo Donelaitis“ (2001), „Heimatgruss“ (2003), „Įdomiausioji kaukė“ (1993), „Lietuvių beletristikos antologija“ (1965) ir kt.

Bendradarbiavo lietuvių spaudoje: „Aidai“, „Ateitis“, „Ateities spinduliai“, „Australijos lietuvis“, „Draugas“, „Kūryba“, „Lietuvių dienos“, „Margutis“, „Moteris“, „Mūsų pastogė“, „Naujoji Romuva“, „Nepriklausoma Lietuva“, „Pavasaris“, „Pradalgė“, „Prie Nemunėlio“, „Rytas“, „Šaltinis“, „Švyturys“, „Tėviškės žiburiai“, „Varpai“ ir kt.

Knygos

Dailininko žmona: romanas / Juozas Tininis. – Chicago: Lietuviškos knygos klubas, 1970. – 218 p.

Laiškai Andromachai: prozos ir poezijos vertimai / Juozas Tininis; [dailininkas Alfonsas Docius]. – Hollywood, Cal.: Lietuvių dienos, 1973. – 99 p.: iliustr.

Nuskandintas žiedas: novelės / Juozas Tininis. – London: Nida, 1970. – 199 p. – (Nidos knygų klubo leidinys).

Sužadėtinė: [novelės] / Juozas Tininis; [viršelį piešė A. Kurauskas]. – Chicago, III.: Terra, 1957. – 180 p.

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choro 25 metų jubiliejus: [koncerto programa] / [istorinė apybraiža: Juozas Tininis]; [redakcija: Algis Raulinaitis]. – [Los Angeles, Calif.]: [s. n.], 1967. – 40 p.: iliustr., portr.

Vertimai

Bernardin de Saint-Pierre J.-H. Paulius ir Virginija : [romanas] / Bernardin De Saint-Pierre ; vertė Juozas Tininis. - [Kaunas] : Sakalas, 1935 [fakt. 1934] . - 131, [4] p. : iliustr. - Orig. antr.: Paul et Virginie.

Redaktorius

Baranauskas A. The forest of Anykščiai = Anykščių šilelis : the original Lithuanian text with English translation / Antanas Baranauskas ; translated by Nadas Rastenis ; edited by Juozas Tininis ; [woodcut reproductions by J. Kuzminskis]. - [Baltimore, Md.] : Lithuanian days, 1956. - 41 p. : iliustr..

Šaltiniai

Blaževičius P. Kai kurie Rokiškio krašto kultūros istorijos bruožai (iki 1940 m.). – Rokiškis, 1994. – P. 35.

JAV lietuviai. T. 2. – Vilnius, 2002. – P. 384.

Juozas Balčikonis ir didysis "Lietuvių kalbos žodynas". - Vilnius, 2013. - P. 416.

Kulbokas V. Lietuvių literatūrinė kritika trentyje. - Roma, 1982-1987. - T. 1, p. 141.

Lietuvių egzodo literatūra, 1945-1990. – Čikaga, 1992. – P. 309-310.

Lietuvių enciklopedija.– Boston, 1953-1985. – T. 31(1964), p. 209.

Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 508–509.

Naujokaitis P. Lietuvių literatūros istorija. - Čikaga, 1973-1976. - T. 4, p. 92-96.

Panemunėlis / [sudarytojai Venantas Mačiekus, Povilas Kriškėičūnas]. – Vilnius, 2011. – D. 2, p. 1490–1492.

Peleckis-Kaktavičius L. Baltas lapas – lyg altorius / Leonas. – Klaipėda, 1995. – P. 289–296.

Prėskienis B. Šiaulių krašto literatūros panorama. - Šiauliai, 2003. - P. 474-476.

Raila B. Liudytojo poringės. – Vilnius, 1996. – P. 435-438.

Tyruolis A. Pažintis su rašytojais ir knygomis. – Kaunas, 1995-1997. – Kn. 2, p. 52-53, 129-130.

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 268.

Aidai. – 1957, Nr. 8, p. 376; 1971, Nr. 7, p. 331.

Books Abroad. – 1974, t. 48, nr. 2, p. 404-405.

Darbininkas. – 1974, geg. 3.

Dirva. – 1971, geg. 21.

Draugas. – 1957, Nr. 157, d. 2, p. 3; Nr. 246, d. 2, p. 6; 1971, vas. 6; spal. 1; 1972, rugs. 2; 1973, spal. 22; 1974, geg. 11.

Draugas. Mokslas, menas, literatūra. – 2011, gruodžio 10, p. 6, 8; 2018, liep. 21, p. 2, 8.

Europos lietuvis. – 1957. Nr. 50, p. 3.

Gimtasis Rokiškis. – 1992, sausio 24, p. 9; 1994, rugsėjo 6; 2012, lapkr. 3, p. 2.

Lietuvių dienos. – 1971, Nr. 7, p. 10; Nr. 12, p. 9-10; 1972, Nr. 7, p. 7, 9; 1973, Nr. 8, p. 16-17; 1991, Nr. 7, p. 9, 16-17.

Lietuvos aidas. – 1992, sausio 28; 1993, spalio 9; 1995, geg. 17, p. 16.

Lietuvos bajoras. – Nr. 24 (2018), p. 59-63.

Literatūra ir menas. – 1996, vasario 8, p. 13; 1997, vas. 8, p. 13.

Mokslo Lietuva. – 2015, lapkr. 24, p. 12.

Mūsų pastogė. – 1957, Nr. 35, p. 4; 2009, rugpj. 5, 12.

Naujienos. – 1957, Nr. 188, d. 2, p. 8-9.

Panevėžio rytas. – 1994, lapkričio 4, p. 5, 6.

Pergalė. – 1971, Nr. 9, p. 186-187.

Pradalgė. – 1972, kn. 8, p. 403-404.

Prie Nemunėlio. – 1994, birželis, p. 1, 2; 2012, Nr. 2, p. 71-76.

Tarp knygų. – 2007, Nr. 9, p. 41.

Tėviškės aidai. – 1971, spal. 12.

Tėviškės žiburiai. – 1957, Nr. 29/30, p. 5; 1971, bal. 15; rugpj. 29; rugs. 9; 1974, saus. 3.

Varpai. – [Nr.] 8 (1994), p. 42-46; [Nr.] 9 (1995), p. 58; [Nr.] 39 (2018), p. 58-75.